

Lausunto YM18/40042017

Lapin Kullankaivajain Liitto ry haluaa lausua pyydettyä kantanaan hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta (YM18/40042017, 5.9.2017), sen kullankaivua koskevasta osasta:

Nykytilanteen tausta:

Ennen ympäristölupamenettelyä vesioikeuden lupa tarvittiin vain vesistön äärellä tapahtuvaan yli 1000 m³/vs koneelliseen kullankaivuuseen. Sitä pienempi toiminta rinnastettiin lapiokaivuuseen ja se oli sallittua yksin valtausoikeuden nojalla.

Raja poistui 1990-luvun alussa, kun ympäristölupamenettelylaissa (735/1991) vaadittiin ympäristölupa kaiken suuruiselle koneelliselle kullankaivulle. Tässä laissa kaikkein pienimuotoisinkin koneellinen kullankaivu rinnastettiin kaivostoimintaan ja siitä asti koneellisen kullankaivun luvitus on ollut kaikilta osin ”väärässä sarjassa”.

Nykytilanteen ongelmat:

Nykyinen järjestelmä ohjaa suurempimittakaavaiseen toimintaan tarpeettoman järeällä kalustolla. Kaksihintajärjestelmä ohjaa hakemaan lupaa koskien pienimuotoista toimintaa juuri alle hintarajana toimivan 1000 m³ rajan, mutta koska hintaero ei ole kovin suuri (n. 3500 euroa ja 5500 euroa), niin usein haetaan aloittavalle toiminnalle suoraan esimerkiksi 10 000 m³ lupa.

Ilmoitusmenettely pienimmälle koneelliselle kullankaivulle ohjaisi kaivua tehtäväksi nykyistä kevyemmin ja pienimuotoisemmin sekä kehittäisi nimenomaan kevyiden menetelmien osaamista. Työtapojen kehittyessä kevyempään suuntaan hankkeiden ekonomia paranisi ja kaikenlaiset ympäristöön jäävät jäljet pienenisivät.

Nykytilanteessa luvitetaan tarpeettoman raskaasti ja kaivetaan tarpeettoman raskaasti.

Esitetty uusi menettely mahdollistaisi:

- Mahdollistaa tutkimuskuoppien kaivun ja pienten erien koneellisen koerikastuksen ilman ympäristölupamenettelyä
- Mahdollistaa pienellä koneella maan ylöskaivamisen ja takaisin kaivukuoppaan lapiolla tapahtuvan kaivun, mikä on monilla alueilla järkevä ja erittäin ympäristöystävällinen tapa kaivaa kultaa.
- Mahdollistaisi lapiomittakaavaisen koneavusteisen kaivun, niille joiden fyysiset kyvyt eivät riitä lapiokaivuuseen.

- Edistää maisemoinnin tekemistä, sillä pelkällä lapiolla tapahtuva maisemointi on aina vaatimattomampaa kuin pienelläkään koneella tehty maisemointi.

Lapin Kullankaivajain Liitto ry esittää esityksessä muutettavaksi:

Esitetty 300 m³/vs sisältäen myös ei-kultapitoisen maan siirtämisen on hyvin pieni määrä.

LKL ry esittää, että esitettyä toiminnan ylärajaa muutetaan siten, että sallitaan huuhdottavan maan määräksi 500 m³/v, kultaa sisältämättömät pintamaat mukaan lukien enintään yhteensä 1000 m³/v.

Tässä syntyisi analogia ennen vuotta 1991 olleeseen käytäntöön. Muut esityksessä olevat lupamenettelyistä vapautettavat toiminnot ovat huomattavan paljon suurempia asioita kuin tämäkään kaivumäärä.

Varsinainen koneellinen kullankaivu saattaa olla kultaa sisältämättömien pintamaiden poistot mukaan lukien kymmeniä tuhansia kuutioita vuodessa.

Asian hyväksymistä puoltaa:

Asian hyväksymistä puoltaa se, että aiemmin hyvin kevyt kullanhuuhdontalupamenettely on nykyisin kuulemisineen varsin laaja. Kullanhuuhdontalupamenettelyssä arvioidaan asioita ja annetaan lupamääräyksiä, jotka ovat osin samoja kuin ympäristöluvassa.

Kullanhuuhdontaluvan myöntämiseen sisältyy lausuntomenettely, johon osallistuu täsmälleen samoja asianosaisia kuin ympäristölupamenettelyssä ja niissä tyypillisesti lausutaan samoja asioita ja hyvin usein täysin samansanisestikin.

Kaikkien asianosaisten mahdollisuus lausua toteutuu jo kullanhuuhdontalupaprosessissa. Näin ei ollut ennen 2011 voimaan tullutta kaivoslakia.

Tämä toiminta on muihin rekisteröinti- tai ympäristöilmoituksen piiriin tuleviin toimintoihin verrattuna hyvin pienikokoista. Ympäristövaikutukset olisivat vähäisiä ja kohdistuisivat hyvin rajoitetulle alueelle ja lisäksi niiden kontrolliin sisältyy kaivosviranomaisen lupamenettely (etukäteisarviointia) ja valvontaa.

Lapin Kullankaivajain Liitto ry ei näe, että esitetty muutos korjattuna tässä esitetyllä ylärajan koon kasvattamisella vaikuttaisi kielteisesti kenenkään oikeuksiin, koska kaikkien osapuolten mahdollisuus lausua asiaan toteutuu jo kullanhuuhdontalupamenettelyssä.

Esitetty muutos vaikuttaa ainoastaan pieneen määrään kullankaivajia, mutta se on askel kullankaivun ohjaamiselle nykyistä kevyempiin toimintatapoihin.

Omalta pieneltä osaltaan pienimuotoisinta koneellista kullankaivua koskeva ilmoitusmenettely sujuvoittaa ja keventää ympäristöhallinnon työtä ja tulee näkymään raskaamman kullankaivun luvitettavien kohteiden määrän alenemisella.

Lapin Kullankaivajain Liitto ry:n valtuuttamana,
Antti Peronius

13.10.2017